

اخبار و حاشیه‌های بولتن خبرگزاری فارس

«اعتماد» اخبار و حاشیه‌های مرتبط با
داده‌های اطلاعاتی بولتن خبرگزاری فارس
را بررسی می‌کند

بولتن گیت

مهدی بیک اوغلی

مهدی فضائی: اخبار منسوب به رهبر انقلاب در بولتن یک رسانه
خاص، غیردقیق، ناقص و جعلی است
یاسر جبرئیلی و احسان صالحی، دو چهره اصولگرا با انتشار
توییتی از نقش عباس درویش توانگر در تهیه بولتنی که به‌زعم آنها
ملغمه‌ای از راست و دروغ است، گفتند

حاشیه‌های مرتبط با انتشار و افشای بولتن محرمانه خبرگزاری
اصولگرای فارس که در فضای مجازی از آن با عنوان «فارس_گیت» نام
می‌برند همچنان در فضای عمومی و رسانه‌ای داغ است؛ بولتن‌های خبری
که ابتدا اعلام شد برای مقامات ارشد یکی از نهادهای نظامی کشور
تهیه می‌شد، اما بلافاصله پس از تکذیب مسوولان این نهاد، هنوز معلوم
نیست این داده‌های اطلاعاتی با چه هدف و انگیزه‌ای تهیه و مخاطبان
آن چه کسانی بوده‌اند؟

در این میان، خبرگزاری تسنیم ارگان رسانه‌ای نزدیک به سپاه، مطالب
مطرح شده در بولتن خبرگزاری فارس را مضحک خواند و در گزارش خود
به نقل از یک منبع مطلع نوشت: «فرمانده سپاه، فرمانده ارشد یکی
از مهم‌ترین ارکان نیروهای مسلح است که در آن علاوه بر یگان‌های
رزمی، یگان‌های اطلاعاتی و حفاظتی پیشرفته‌ای قرار دارند و بالاترین
دسترسی به اطلاعات لازم از طریق آنها وجود دارد؛ لذا اینکه ادعا
شود خبرنگار یا یکی از مسوولان یک خبرگزاری مسوول تهیه بولتن

اخبار محرمانه برای فرمانده کل سپاه شده است، مضحك است.» اما در شرایطی که برخی تصور می‌کردند، به سرعت محتوای این بولتن‌ها، تکذیب شود، اما بررسی تکذیبیه‌های صادر شده درخصوص این موضوع نشان می‌دهد که به‌رغم تکذیب محتوای این نشست از سوی نهادهای ارشد کشور، اصل موضوع نه تنها تکذیب نشده، بلکه با اظهارنظرهای دیروز 2 چهره بانفوذ در اردوگاه اصولگرایان مشخص شد که مرجع تهیه‌کننده این بولتن، قائم‌مقام خبرگزاری فارس بوده است.

ملغمه‌ای از راست و دروغ

دیروز یاسر جبرائیلی (رییس مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی اجرای سیاست‌های کلی نظام) و احسان صالحی (عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت) درخصوص نقش ویژه عباس درویش توانگر در تهیه و انتشار این بولتن اطلاع‌رسانی کرده و محتوای آن را «ملغمه‌ای از راست و دروغ» و در راستای «بازی‌های سیاسی کثیف برای تقویت برخی افراد در يك جناح سیاسی خاص!» ارزیابی کردند. اما ریشه بروز بحران «فارس‌گیت» دقیقاً به ساعت 20 و 40 دقیقه يك هفته قبل (جمعه 4 آذر) باز می‌گردد.

غروب روز جمعه 4 آذر ماه بود که گروه هکری «بلک‌ریوارد» از هک کردن وبسایت و سامانه داخلی خبرگزاری فارس خبر داد و اعلام کرد به ده‌ها بولتن محرمانه این خبرگزاری که برای نهادهای امنیتی و انتظامی تهیه می‌شد، دست پیدا کرده است. مطابق معمول، مدیران این خبرگزاری اصولگرا، ابتدا موضوع را تکذیب و اصل خبر را بی‌اهمیت قلمداد کردند. اما با انتشار برخی اسناد و تصاویر متقن از سامانه‌های داخلی این خبرگزاری، مشخص شد که محتوای هک شده، آن‌گونه که مدیران این خبرگزاری ادعا می‌کنند، بی‌اهمیت و جزئی نبوده و دامنه وسیعی از اخبار، تصاویر و داده‌های بایگانی را شامل می‌شده است.

با گسترده‌تر شده دامنه اطلاعات درز یافته، نهایتاً چهارشنبه 9 آذر ماه خبرگزاری، فارس تایید کرد که بولتن‌های این رسانه توسط مهاجمان، هک شده است، اما در عین حال تاکید کرد بولتن‌های خارج شده از سیستم تنها «رصد شنیده‌های محافل رسانه‌ای، شایعات فضای مجازی و ادعاهای رسانه‌های بیگانه» بوده است و اهمیت خاصی ندارد. مدیران این رسانه همچنان امیدوار بودند که از طریق تکذیب و انکار موضوع، بتوانند بحران ایجاد شده را پشت سر بگذارند. مدیران این خبرگزاری در اطلاعیه روز چهارشنبه خود اعلام کردند پس از هک این خبرگزاری، فعالیت سایت آن به مدت يك‌ونیم روز برای «کشف منشأ آلودگی» متوقف کرده ولی «بعضی سرویس‌ها مثل سیستم کامنت‌گذاری تا ارتقای امنیت شبکه موقتاً غیرفعال شده است.»

فارس در ادامه اعلام کرد که گروه بلك ريوارد فقط توانسته اطلاعات روز جمعه را حذف کند. این درحالی است که گروه هکری یاد شده در پیامی که در صفحه نخست وبسایت «فارس‌نیوز» منتشر کرد، از حذف نزدیک به ۲۵۰ ترابایت دیتا از تمام سرورها و کامپیوترهای این رسانه خبر می‌داد. رخدادهای روزهای پایانی هفته نشان داد که داده‌های اطلاعاتی این بولتن‌ها به اندازه‌ای حساس است که بدل به سوژه اصلی شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های پارسیزبان شود. بر این اساس هشتگ #فارس‌گیت و #فایل_فارس به سرعت در شبکه‌های اجتماعی ترند شدند و رده نخست موضوعات مورد علاقه مردم ایران را شکل دادند.

تلاش برای جمع کردن بحران

با ترند شدن موضوع در شبکه‌های اجتماعی، آرام آرام سر و کله چهره‌های اصولگرا برای تحلیل موضوع پیدا شد؛ دیروز دو تن از چهره‌های اصولگرا نسبت به خبر «فارس‌گیت» واکنش نشان داده و تلاش کردند، توپ این گاف را به زمین قائم‌مقام خبرگزاری فارس بیندازند. ابتدا یاسر جبرائیلی، رییس مرکز ارزیابی و نظارت راهبردی اجرائی سیاست‌های کلی نظام در صفحه توئیتر خود نسبت به موضوع واکنش نشان داد و نوشت: «سال گذشته به آقای (عباس درویش) توانگر (قائم‌مقام خبرگزاری فارس) پیام دادم مطالبی که درباره حقیر منتشر می‌کنید، کذب است. گفت سند دارم. گفتم پس من موضع علنی می‌گیرم شما سندی را منتشر کن! موضع گرفتم اما از سند او خبری نشد. این، همان بولتنی است که این ایام به نام بولتن خبرگزاری فارس افشاگری شده است! مطالبش هیچ اعتباری ندارد.»

در ادامه احسان صالحی که در حال حاضر عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت است نیز در واکنشی به این بولتن‌ها نوشت: «آتش بولتن‌های کذایی از گور کسی بلند می‌شود که سال‌هاست از ملغمه راست و دروغ، بدون تحقیق سررسید پر و همان‌ها را بولتن می‌کند. عجیب است که کسی هم او را گردن نمی‌گیرد. آیا باور کردنی است؟ چند سال قبل در واکنش به یکی از اخبار دروغش این روایت را برایش فرستادم که مومن هر چه باشد دروغگو نیست.» این پایان موضع‌گیری نسبت به این موضوع نبود و فعالین رسانه‌ای زیادی با بازنشر و نظرات تکمیلی به آن واکنش نشان دادند، اما در ادامه جبرائیلی با اشاره مستقیم به نوشته احسان صالحی با تکمیل نوشته قبلی خود افزود: «این بولتن، یک بولتن خبری متعلق به یک فرد یا یک خبرگزاری نبود. یک سلاح کثیف سیاسی بود که راست و دروغ‌هایش کاملاً هدفمند طراحی می‌شد تا عناصر مطلوب یک جریان خاص تقویت و عناصر نامطلوبشان تضعیف شوند. برای وصول به این هدف، از نسبت دروغ دادن به «هیچ کس» ابایی نداشت.»

اما این چهره‌های اصولگرا در شرایطی نسبت به «ملغمه راست و دروغ» این خبرگزاری و استفاده از رسانه به عنوان يك «سلاح کثیف برای تقویت عناصر نامطلوب يك جناح خاص» صحبت می‌کنند که پیش از این بسیاری از فعالان سیاسی مستقل و میانه‌رو هم نسبت به اخبار بدون پایه و اساس خبرگزاری‌های اصولگرا هشدار داده و اعلام کرده بودند، دود انتشار اخبار دروغ، بدون سند و فاقد پشتوانه روز و روزگاری در چشم نورچشمی‌های جناح راست نیز فرو می‌رود، اما نسبت به این تذکارها بی‌توجهی شد. از سوی دیگر بسیاری از تحلیلگران اعلام کردند چنین بولتن‌هایی باید در مراکز علمی و بیطرف و با حضور خبرگان حوزه رسانه، جامعه‌شناسی، علوم ارتباطات و... تهیه شود تا داده‌های اطلاعاتی شفاف، مستند و قابل اتکا در اختیار تصمیم‌سازان قرار گیرد. چنین بولتن‌هایی که حتی اصولگرایان آن را ملغمه‌ای از راست و دروغ می‌دانند جز اینکه باعث انحراف ذهن مدیران و تصمیم‌سازان کشور شود، فایده‌ای ندارد. در واقع دولت با تاراندن نیروهای متخصص و تکیه بر برخی فعالیت‌های خبری غیرتخصصی بر عمق مشکلات افزوده است. در همین خصوص پدram سلطانی خطاب به دولتمردان در تویتر نوشت: «این روزها که سایت‌ها، مراکز داده‌ها و دوربین‌های‌تان چپ و راست هک می‌شوند، شاید به همه چیز فکر می‌کنید، جز اینکه هر چه نیروی فنی قوی و درجه يك بود را از کشور کوچاندید و حالا با این نیروهای مخلص‌تان مانده‌اید که توان‌شان همین هست که می‌بینید؛ وامانده در اولیات امنیت.»

حفره‌های امنیتی در سیستم

فریدون مجلسی، فعال سیاسی درخصوص ماجرای فارس‌گیت می‌گوید: «مساله اصلی در این پرونده‌ها، عدم حفاظت مناسب از سیستم‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری است. قبل از فارس‌گیت هم نفوذهایی صورت گرفته بودند که آثار وخیمی در حوزه‌های نظامی، امنیتی و راهبردی داشتند. حتی دانشمندان مهمی در کشور به دلیل نفوذ و هک ترور شده‌اند. به نظرم اگر قرار بود، بولتنی اختصاصی تهیه شود، باید راجع به خود مساله هک شدن‌ها، نفوذی‌ها و آسیب‌ها باشد. باید مشخص شود این هک شدن‌ها از يك سطح صورت می‌گیرد یا از 2 سطح؟ آیا از سوی کسانی است که در جایگاه‌های مهم نشسته‌اند یا افراد عادی؟»

او ادامه می‌دهد: «تهیه این‌گونه بولتن‌ها، البته تقلیدی است از نقاط دیگر دنیا. در بسیاری از کشورها هم برخی مسائل، به خصوص مسائل امنیتی وجود دارند که قابل انتشار در رسانه‌های رسمی نیستند. این اخبار خاص در همه جای جهان از طریق بولتن‌های اختصاصی توسط افراد متخصص و منابع ویژه اطلاعاتی برای مسوولان رده بالا تهیه می‌شوند تا غافلگیر نشوند. مساله‌ای که باعث حیرت است، این است که

آیا این بولتن برای مقامات ارشد کشور تهیه می‌شد یا بولتنی درجه دو برای اطلاع‌رسانی به مدیران میانی است؟ این گزاره‌ها روشن نیستند، چراکه مرجع تهیه بولتن اطلاعات شفاف نمی‌دهد.»

مجلسی یادآور می‌شود: «مساله گردش آزاد اطلاعات يك اصل اساسي است. در جامعه‌اي كه گردش آزاد اطلاعات وجود دارد، اخبار پنهان كمتر است. این نوع بولتن‌سازي‌ها، باعث می‌شود تا ارتباط مدیران با بدنه جامعه كمتر شود و این دسته از تصمیم‌سازان احساس كنند كه چكیده اخبار مهم و محرمانه را دارند، بنابراین دیگر نیازی نیست كه به میان مردم بروند و صدای آنها را بشنوند.»

این فعال سیاسی خاطرنشان می‌کند: «طی سال‌های گذشته همواره از این نوع بولتن‌ها برای زدن يك جناح خاص سیاسی و افراد منتقد استفاده می‌شده. از آنجا كه مرجع تهیه‌كننده این بولتن‌ها، حرفه‌اي، تخصصی و البته بیطرف نبوده، همواره از این خبرسازي‌ها برای زدن و كوبیدن رقبای سیاسی استفاده شده است.»

واقع آن است كه طی سال‌های اخیر بولتن‌های خبری و شبنامه‌های فراوانی علیه چهره‌های اصلاح‌طلب و میانه‌روی کشور منتشر شده است. شبنامه‌هایی كه مشخص بود توسط يك جناح سیاسی خاص و با هدف زدن رقیب رسانه‌اي می‌شوند. در زمان انتخابات سال 76، چاپ شبنامه‌های مختلف علیه سیدمحمد خاتمی رسانه‌اي شد. برخی از این خبرسازي‌ها و شبنامه‌ها به صورت مکتوب و برخی دیگر نیز به صورت تصویری بازتاب پیدا می‌کردند. حتی نمونه‌هایی از این دست خبرسازي‌ها در برنامه‌های صداوسیما وجود داشتند. این‌بار اما حربه قدیمی اصولگرایان، مشکلات عدیده‌اي را علیه آنان به وجود آورده است. مشکلاتی كه فارس‌گیت را در حافظه جمعی ایرانیان ثبت و ضبط می‌کند.

اخبار منسوب به رهبر انقلاب در بولتن يك رسانه خاص، غیردقیق ناقص و جعلی است

عضو دفتر حفظ و نشر آثار رهبر انقلاب اخبار منسوب به رهبر انقلاب

در بولتن يك رسانه خاص را غيردقيق، ناقص و جعلی برشمرد. مهدي فضائلي، عضو دفتر حفظ و نشر آثار رهبر انقلاب در حساب کاربري خود نوشت: «علاوه بر آنکه اغلب اخبار و مواضع منسوب به رهبر معظم انقلاب در بولتن خبري يك مجموعه رسانه‌اي، به دليل غيردقيق، ناقص و گاه جعلی بودن غيرمعتبر است، بايد به اغراض شوم دشمن توجه داشت که اخباري دروغ را به عنوان اخبار اين بولتن محرمانه مطرح کند.»

منبع: روزنامه اعتماد 12 آذر 1401 خورشیدی